

Riikliku statistika ja avaliku teabe seaduse muutmise seaduse eelnoõ

Keir Pool

RIHATO peaspetsialist

Üldisemalt probleemid

- **Riikliku põhiandmekogud ei ole omavahel üle X-tee liidestatud** ning *once-only* põhimõtet ei ole võimalik laialdaselt rakendada.
- **Andmete kvaliteet** vajab parandamist
- **Juba andmekogudesse kogutud** andmeid saab kasutada ka riikliku statistika tegemiseks

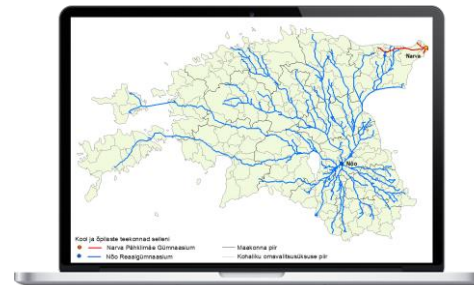
Lahendused

- **E-riigi alustaristu** korrastamine ja tugevdamine (küberkaitse, x-tee) ning edasi **arendamine (RIA)**.
- **Statistikaametile andmehalduse koordinaatori** ja registrite kvaliteedi järele vaataja roll (eeldus teenuste korrastamiseks, sh *twice-used*)
- Riiklike põhiandmekogude omavaheline liidestamine ning once-only põhimõtte tegelik rakendamine
- IT põhiplatvormide uued põlvkonnad (e-mta, e-stat jt), **m-lahendused**

Teadmuspõhised otsused

PROBLEEMID:

1. Riigil on kasutamata oluline ressurss – andmed ja andmeanalüüs, mida oleks võimalik rakendada teadmispõhiste otsuste tegemiseks.
2. Andmete kvaliteet vajab parandamist

LAHENDUSED

- Vajalik seadustada andme jagamisteenus ja luua andmekaeve võimekus.

Ettepanek:

1. Riigi andme jagamisteenuse õiguslike aluste korrastamine arvestades isiku- ja üksikandmete kaitse põhimõtteid.
2. Andmekaeve- ja mõjuanalüüsi kompetentsi suurendamine riiklike otsuste alusena.

TKTA määrus

- Teabehaldus on tegevus, mis toetab asutuse ja avaliku sektori eesmärkide saavutamist teabe haldamise, jagamise ja vahetamisega kõigis infosüsteemides ja andmekogudes. Teabehalduse alategevused on **andmehaldus**, dokumendihaldus, sisuhaldus sise- ja välisveebis ning teabele juurdepääsu ja teabe kaitse korraldamine.
- Täna ei ole määratud andmehalduse sisu ega konkreetset isikut, kes andmehalduse eest andmekogus vastutab.

TKTA määrus vastutus ja koostöö (§4)

Asutuses on määratud vastutajad:

- Otseste avalike teenuste;
- protsesside;
- Teabehalduse kui terviku;
- Teabehalduse iga alategevuse (**andmehaldus**, dokumendihaldus...) korraldamise ja kvaliteedi eest.

Andmehaldus

AvTS lisatakse andmehaldus (AvTS peatükk 5²):

- Andmehaldus käesoleva seaduse tähenduses on andmekogudes sisalduvate andmetega seotud otsuste tegemine ja nende rakendamine, mis võimaldab hinnata ja parandada andmete kvaliteeti ning nendele juurdepääsu.
- Riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku või avalikke ülesandeid täitva eraõigusliku isiku andmehalduse korraldamisel peab tagama:
 - 1) ajakohase ülevaate andmetest andmekogu kaupa;
 - 2) andmekvaliteedi;
 - 3) andmete usaldusväärsuse;
 - 4) põhiandmete kindlaksmääramise andmekogu kaupa;
 - 5) andmete elukäiguhalduse.

Andmehalduse koordineerimine

- Andmehaldust koordineerib Statistikaamet
- Nimetatud ülesande täitmiseks Statistikaamet:
- kavandab andmehalduse arengut;
- annab andmehalduse alaseid juhiseid ja soovitusi ning jälgib nende täitmist.
- Statistikaamet teeb andmehalduse arendamisel koostööd teiste teabehalduse, teabele juurdepääsu ja teabe kaitse ning riigi infosüsteemi arhitektuuri koordineerijate, teadusasutuste ning arhiivinduse eest vastutavate asutustega.

Andmehaldurid

- Andmekogu vastutav töötleja (haldaja) on riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik või avalikke ülesandeid täitev eraõiguslik isik, kes korraldab andmekogu kasutusele võtmist, teenuste ja andmete haldamist. Andmekogu vastutav töötleja vastutab andmekogu haldamise seaduslikkuse ja andmekogu arendamise eest. Andmekogu vastutav töötleja määrab andmehalduse eest vastutava isiku (andmehalduri).
- Eelnõu kohaselt tuleb määrata hiljemalt 6 kuud pärast seaduse jõustumist.

Määrus

- Andmehalduri tööülesanded andmete kvaliteedi tagamisel kehtestab Vabariigi Valitsuse määrusega.
- Andmekirjelduse ja andmekvaliteedi kriteeriumid kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

Kehtestatakse ühe määruse alusel.

Andme jagamisteenus

- Andme jagamisteenus käesoleva seaduse tähenduses on andmete töötlemine teaduslikul või statistilisel eesmärgil, mille käigus andmete vastutav või volitatud töötaja edastab andmeid Statistikaametile või Statistikaamet edastab andmeid riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule, teadusasutustele või avaldades andmeid kokkuvõtliku ja üldistava teabena.
- Mõiste muudetakse veelgi konkreetsemaks.